

FLYGVAPEN *NYTT*

NR 4 1966

Flygvapnet firar i år 40-årsjubileum som självständig försvarsgren och vill inom sina egna led på något sätt erinra om gångna tider. Avsikten är inte att lägga fram en djuplodande historik av svenskt militärflyg utan snarare att genom kaleidoskopiska tillbakablickar spegla utvecklingens förlopp.

- Det var efter en hård kamp som riksdagen 1925 beslöt om ett för den 1 juli 1926 självständigt svenskt flygvapen. Detta skedde genom en sammanslagning av arméns och marinens flygväsen.
- Anslagen till flygvapnet blev dock små – endast ca sex milj kr per budgetår, varav ca två milj till flygmateriel. Totalt utgjorde detta blott ca sex proc av de totala försvarsutgifterna – armén ca 60 proc, marinen ca 34 proc. Personalsyrkan bestod endast av 65 officerare, 65 underofficerare, 45 civilmilitärer och 260 man manskap. Den årliga värnpliktskontingenten uppgick till 700 man.
- Riksdagen hade vidare beslutat att efter sex uppsättningsår skulle Sverige ha fyra flygkårer (F1–F4), en central flygskola (F5) samt två centrala flygverkstäder (CVM, Malmen och CVV, Västerås).
- Av planerat 229 krigsflygplan kunde man fram till 1935 endast anskaffa ett 70-tal – de flesta spaningsplan av föråldrade typer. Materielanslagen var orimligt små och svensk flygindustri hade efter första världskriget i brist på beställningar krympt till en obetydlighet.
- Så tedde sig alltså den kärva upptakten för vårt flygvapen. Nå, vad hände sedan? Som bekant kom historien att positivt spela flygvapnet i händerna. Från den tröga starten fram till våra dagar har militärflygets utveckling gärna karak-

började sin raska marsch mot att budgetmässigt bli största försvarsgrenen. Årsanslaget ökades till 220 milj kr – 1945 till 240 milj kr. (1942: Flygvapnet ca 27 proc, armén ca 41 proc och marinen ca 25 proc av de totala försvarskostnaderna.)

- Försvarsbeslutet betydde också att flygvapnets styrka mångfaldigades. Antalet flygplan ökades till omk 1 000. Även flottiljernas antal och styrka ökades. Det totala antalet flottiljer år 1944 var 17, uppdelade på fyra eskadrar. Proportionen jakt, bomb och spaning blev 7:7:3. Äldre flygmateriel ersattes – bl a med nytillverkade, högvärdiga, svenska produkter. Den sammanlagda personalkadern kom i runt tal att bestå av 17 000, plus omk 5 000 civila.
- Under de brinnande krigsåren provades också för första gången moderna stridsledningsmetoder, bl a anskaffades ett antal brittiska radarstationer.
- Utvecklingen efter andra världskriget ligger närmare i tiden och den är vi bättre bekant med. Trenden från krigsåren har följts. Sålunda utgjorde flygvapnets del av de totala driftkostnaderna för det svenska försvaret uttryckt i procenttal:

År	Flygvapnet	Armén	Marinen
1947	29,5	37,5	22
1951	32	38,5	18
1956	35	37	18
1959	40,8	36,6	15,6
1965	37	31,7	12,8
1966	35,5	32	13

FLYGVAPNET

1926 - 1966

tiserats med ytterst starka ord – fantastisk, otrolig, oerhörd etc. Och detta inte bara av lekmän. Det andra världskriget samt kriserna därefter har i en allt mer accelererad takt drivit tekniken framåt och konfirmerat behovet av ett slagkraftigt flygvapen.

- Förstärkningen av flygvapnet igångsattes 1936. För att med utsikt till framgång hävda Sveriges integritet i eti allt oroligare Europa fastställde riksdagen en försvarsordning som under en sjuårsperiod skulle innebära ett trefaldigande av vapnets slagkraft. Detta betydde bl a att de fyra flygkåren utökades till sju och ombildades till flottiljer. En flygstyrka på 257 plan skulle uppsättas och personalen ökas till ca 4 500, plus ca 1 000 civila. Årsanslaget femfaldigades – från sex till 28 milj kr. Riksdagen var dock beredd att öka på anslagen för att hålla jämna steg med utvecklingen.
- Nästa milstolpe i utvecklingen daterar sig från krigsåret 1942. Detta års försvarsbeslut visar, att Sverige snabbt drog lärdom av krigshändelserna ute i världen. Vårt flygvapen

Det totala antalet kronor budgetåret 1966/67 är för flygvapnets del uppe i dryga 1½ miljard. – Personalkadern har under efterkrigsåren helt naturligt minskat – dock ej effektiviteten.

- När det svenska flygvapnet i år firar sitt 40-årsjubileum av sin tillblivelse, befinner det sig fortfarande i ett utvecklingsskede. Nya tekniska landvinningar görs så gott som dagligen och ett flygvapen som vill vara konkurrenskraftigt har inget val. Datamaskinen har gjort sin entré på scenen och revolutionerat flygningen. System 37 med vapenplattformen "Viggen" blir den nye väpnaren som skall vaka över vårt land. Roboten gör det redan.
- Vad vi för 40 år sedan säkert hänförde till rena fantasier har idag blivit realiteter – mycket tack vare en målmedvetet styrd utveckling från vapnets ledande män under utvecklingsskedet. ■